

ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)

การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่ : การวิเคราะห์คุณสมบัติทางจิตมิติโดยใช้เอเอสอีเอ็มกลุ่มพหุ

ชื่อผลงานวิจัย (อังกฤษ)

DEVELOPMENT OF PARENTING QUALITY INDICATORS: AN ANALYSIS OF PSYCHOMETRIC PROPERTIES USING MULTIGROUP SEM

ชื่อนักวิจัย

นางสาวพนิดา มารุ่งเรือง

ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ

2556

ประเภทของงานวิจัย

อื่นๆ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 5 ประการคือ 1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติของตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่ด้านความตรง ความเป็นปรนัย ความเป็นไปได้ ความยาก อำนาจจำแนก และความเที่ยง 2) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่ตามสถานภาพการเป็นพ่อแม่ ระดับชั้นเรียนของลูก และเศรษฐกิจของครอบครัว 3) เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่ 4) เพื่อสำรวจคุณภาพความเป็นพ่อแม่ในสังคมไทยจากตัวบ่งชี้รวมที่พัฒนาขึ้น และ 5) เพื่อพัฒนาดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่ ตัวอย่างในการวิจัยคือพ่อแม่ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ จำนวน 3,122 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามคุณภาพความเป็นพ่อแม่ จำนวน 90 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ t-test และ MANOVA การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุด้วยโปรแกรมลิสเรล การวิเคราะห์ Graded-Response Model ด้วยโปรแกรม MULTILOG การวิเคราะห์การทำหน้าที่ต่างกันของข้อคำถามโดยวิธี polytomous-SIBTEST การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ความไม่แน่นอน และความไวของตัวบ่งชี้รวม และการกำหนดเกณฑ์ปกติวิสัยของตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่โดยแปลงคะแนนตัวบ่งชี้รวมให้อยู่ในรูปเปอร์เซ็นต์ไทล์ (percentile) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ มี 3 ตัวบ่งชี้คือ การมีส่วนร่วมที่บ้าน การมีส่วนร่วมที่โรงเรียน และการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน องค์ประกอบที่ 2 ความยึดมั่นผูกพันกับการเป็นพ่อแม่ มี 3 ตัวบ่งชี้คือ การให้ความรักและความไวในการตอบสนอง การให้อิสระในการปกครองตนเอง และการเรียนรู้ร่วมกับลูกอย่างกระตือรือร้น องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพความเป็นพ่อแม่ มี 6 ตัวบ่งชี้คือ การดูแลขั้นพื้นฐาน การดูแลด้านความปลอดภัย การให้ความอบอุ่น การส่งเสริมการเรียนรู้ การให้คำแนะนำและเป็นแบบอย่างที่ดี และการให้ความมั่นคงทางจิตใจ ผลการวิเคราะห์คุณสมบัติ

ทางจิตมิติของตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่พบว่ามีความตรงตามเนื้อหา (ค่าดัชนี IOC ระหว่าง 0.57-1.00) มีความเป็นปรนัย มีความเป็นไปได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าความยากและอำนาจจำแนกเหมาะสม มีค่าความเที่ยงสูง ($\alpha = 0.752 - 0.905$) มีความตรงเชิงโครงสร้าง ($\chi^2 = 34.343$, $df = 24$, $p = 0.079$, $GFI = 0.998$, $AGFI = 0.994$, $RMR = 0.002$, $RMSEA = 0.011$) มีความตรงเชิงจำแนก และพบการทำหน้าที่ต่างกันของข้อคำถามตามตัวแปรระดับชั้นเรียนของลูก 53 ข้อ เศรษฐฐานะของครอบครัว 38 ข้อ และสถานภาพการเป็นพ่อแม่ 19 ข้อ โดยมีค่าดัชนีการทำหน้าที่ต่างกันของข้อคำถาม (β^*) อยู่ระหว่าง -0.142 ถึง 0.099

2. ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่ตามสถานภาพการเป็นพ่อแม่ ระดับชั้นเรียนของลูก และเศรษฐานะของครอบครัว พบว่าโมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่มีรูปแบบโมเดลและสถานะของพารามิเตอร์ในเมทริกซ์ LY ไม่แปรเปลี่ยนระหว่างสถานภาพการเป็นพ่อแม่และเศรษฐานะของครอบครัว แต่เมื่อพิจารณาตามตัวแปรระดับชั้นเรียนของลูกพบว่าโมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่มีรูปแบบโมเดลไม่แปรเปลี่ยน แต่มีสถานะของพารามิเตอร์ในเมทริกซ์ LY แปรเปลี่ยนระหว่างระดับชั้นเรียนของลูก

3. โมเดลที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่คือการแทนค่าข้อมูลสูญหายด้วยค่าเฉลี่ย การกำหนดค่าน้ำหนักตัวบ่งชี้ย่อยโดยใช้ค่าน้ำหนักที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการรวมคะแนนตัวบ่งชี้รวมด้วยโมเดลผลบวก

4. ผลการสำรวจคุณภาพความเป็นพ่อแม่ในสังคมไทยพบว่าพ่อแม่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพความเป็นพ่อแม่ตามตัวบ่งชี้รวมที่พัฒนาขึ้นเท่ากับ 7.98 คะแนน โดยแม่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่สูงกว่าพ่อ พ่อแม่ที่มีเศรษฐานะของครอบครัวสูงมีคุณภาพความเป็นพ่อแม่สูงกว่าพ่อแม่ที่มีเศรษฐานะของครอบครัวต่ำ และพ่อแม่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่สูงกว่าพ่อแม่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

5. ผลการพัฒนาดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่มีค่าระหว่าง 0-1 ค่าดัชนีน้อยกว่า 0.40 เป็นพ่อแม่ที่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่ต่ำ ค่าดัชนีระหว่าง 0.40 – 0.82 เป็นพ่อแม่ที่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่ปานกลาง ส่วนค่าดัชนีมากกว่า 0.82 เป็นพ่อแม่ที่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่สูง ในภาพรวมพ่อแม่ในสังคมไทยมีค่าดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่เฉลี่ยเท่ากับ 0.70

📄 คำสำคัญ

คุณภาพความเป็นพ่อแม่ , คุณสมบัตินทางจิตมิติ , เอสอีเอ็มกลุ่มพหุ

📄 ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล

การปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีหลักสำคัญประการหนึ่งคือ ให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด พ่อแม่ผู้ปกครองจึงมีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีและเหมาะสม เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม การมีส่วนร่วมของพ่อแม่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (Seginer, 2006) และช่วยลดช่องว่างในการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน (Dearing, Kreider, Simpkins & Weiss, 2006) อย่างไรก็ตาม การที่พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอาจช่วยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กดีขึ้น แต่ก็ได้เป็นการรับประกันว่าเด็กจะได้รับการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม การที่จะพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมในทุกด้านนั้น คงจะต้องคำนึงถึงคุณภาพความเป็นพ่อแม่ (parenting quality) ร่วมด้วย เนื่องจากคุณภาพความเป็นพ่อแม่เป็นตัวแปรหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน ตอบสนอง และกระตุ้นการเรียนรู้ของลูก (Hubbs-Tait, Page, Huey, Starost, Culp, & Harper, 2006)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพความเป็นพ่อแม่ พบว่า มีคำศัพท์ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายอยู่ 3 คำ คือการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ (parental involvement) ความยึดมั่นผูกพันกับการเป็นพ่อแม่ (parental engagement) และศักยภาพความเป็นพ่อแม่ (parenting capacity) ซึ่ง 3 คำนี้ สามารถใช้บ่งบอกระดับคุณภาพของความเป็นพ่อแม่ที่ดี โดยปกติการมีส่วนร่วมของพ่อแม่จะใช้ในความหมายของการร่วมมือกับโรงเรียนในการเลี้ยงดูหรือพัฒนาลูกด้านการเรียน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของพ่อแม่อาจเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาลูกแบบผิวเผิน (Pushor, 2001 cited in Pushor, 2007) แต่ถ้าพ่อแม่ตระหนักหรือเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะทำให้กับลูก และยึดมั่นผูกพันกับการเป็นพ่อแม่ จะยิ่งทำให้การพัฒนาของลูกมีคุณภาพยิ่งขึ้น (Pushor & Ruitenberg, 2005) และยิ่งหากพ่อแม่มีความรู้และทักษะที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูก็จะทำให้พ่อแม่มีศักยภาพความเป็นพ่อแม่อย่างสมบูรณ์ (Seden, 2008) กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ คุณภาพความเป็นพ่อแม่ คือ การกระทำของพ่อแม่ที่แสดงออกถึงการเป็นพ่อแม่ที่ดี ด้วยการเข้ามามีส่วนในการพัฒนาลูก ตระหนักและเห็นคุณค่าของการพัฒนาลูก รวมทั้งพยายามทำให้ตนเองมีความรู้และทักษะที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูลูก Braxton (2000 cited in Wolf-Wendel, Ward, & Kinzie, 2009) กล่าวว่า ความยึดมั่นผูกพันเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความลึกซึ้งมากกว่าการมีส่วนร่วม โดยความยึดมั่นผูกพันวัดได้จากความตระหนัก ความสนใจ และแรงจูงใจ ส่วนศักยภาพวัดได้จากความรู้และทักษะของบุคคลในการทำสิ่งต่าง ๆ (Jolly, Campbell, & Perlman, 2004)

สำหรับงานวิจัยของประเทศไทยส่วนใหญ่เน้นศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษา (พินิตา มารุ่งเรือง, 2549; เกตุฤดี ราชไชยา, 2547; วราภรณ์ แยมทิม, 2549) งานวิจัยที่กล่าวมานี้เน้นการศึกษาเฉพาะการมีส่วนร่วมของพ่อแม่โดยโรงเรียนมีบทบาทในการเชิญชวนให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน แต่จากการสืบค้นของผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพันกับการเป็นพ่อแม่และศักยภาพความเป็นพ่อแม่ นอกจากนี้ยังพบว่าในประเทศไทยยังไม่มีผู้พัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพความเป็นพ่อแม่ และพบงานวิจัยจำนวนน้อยมากที่ศึกษาพัฒนาตัวบ่งชี้เกี่ยวกับคุณภาพความเป็นพ่อแม่ ทั้งนี้จากการศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพความเป็นพ่อแม่พบว่าตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพความเป็นพ่อแม่มี 3 ตัวแปรคือ สถานภาพการเป็นพ่อแม่ ระดับชั้นเรียนของลูก และเศรษฐฐานะของครอบครัว (Crockett, Brown, Russell, & Shen, 2007; Hill & Tyson, 2009; Zhang et al., 2011)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่ (parenting quality indicators) เพื่อใช้ในการสำรวจระดับคุณภาพความเป็นพ่อแม่ในสังคมไทย การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่จำเป็นต้องกำหนดประเด็นวิจัยที่ต้องหาคำตอบจากการวิจัยนี้ 4 ประเด็น คือ คุณภาพความเป็นพ่อแม่ควรประกอบด้วยตัวบ่งชี้อะไรบ้างและตัวบ่งชี้ความเป็นพ่อแม่ที่สร้างขึ้นมีคุณสมบัติทางจิตมิติเป็นอย่างไร โมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่มีความแปรเปลี่ยนในการวัดตามภูมิหลังของพ่อแม่หรือไม่ ตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่ที่สร้างขึ้นสามารถบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่ในบริบทสังคมไทยได้เหมาะสมเพียงใด และดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร ผลการวิจัยนี้จะทำให้ได้ตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่อันจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ช่วยบ่งบอกคุณภาพความเป็นพ่อแม่ของเด็กไทย และนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพความเป็นพ่อแม่ได้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติของตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่ด้านความตรง ความเป็นปรนัย ความเป็นไปได้ ความยาก อำนาจจำแนก และความเที่ยง
2. เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่ตามสถานภาพการเป็นพ่อแม่ ระดับชั้นเรียนของลูก และเศรษฐฐานะของครอบครัว
3. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่
4. เพื่อสำรวจคุณภาพความเป็นพ่อแม่ในสังคมไทยจากตัวบ่งชี้รวมที่พัฒนาขึ้น

5. เพื่อพัฒนาดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive statistic) มีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาและตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติของตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่โดยใช้วิธีการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำตัวบ่งชี้ดังกล่าวไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบตรวจสอบความครอบคลุมของตัวบ่งชี้และความเหมาะสมของข้อคำถามที่ใช้วัดคุณภาพความเป็นพ่อแม่โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านพ่อแม่และครอบครัว 4 ท่าน

กลุ่มตัวอย่างเป็นพ่อแม่ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ จำนวน 3,122 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามคุณภาพความเป็นพ่อแม่ แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ **ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม** ประกอบด้วยข้อคำถามภูมิหลังของพ่อแม่ (สถานภาพการเป็นพ่อแม่ อายุ ระดับการศึกษา ที่อยู่ปัจจุบัน รายได้ของครอบครัวต่อเดือน จำนวนบุตรหลานที่ต้องเลี้ยงดู เวลาในการพบปะพูดคุยกับบุตรหลาน และผู้ที่มีบทบาทหลักในการเลี้ยงดูบุตรหลาน) และภูมิหลังของบุตรหลาน (เพศ ระดับชั้นเรียน เกรดเฉลี่ย และลักษณะการพักอาศัยของบุตรหลาน) **ตอนที่ 2 ข้อคำถามการมีส่วนร่วมของพ่อแม่** จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ คือ 1) การมีส่วนร่วมที่บ้าน 10 ข้อ 2) การมีส่วนร่วมที่โรงเรียน 10 ข้อ และ 3) การสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน 10 ข้อ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่าของลิเคิร์ท 4 ระดับ คือ ระดับ 1 หมายถึง ไม่เคยทำ ระดับ 2 หมายถึง ทำน้อยมาก ระดับ 3 หมายถึง ทำเป็นบางครั้ง และระดับ 4 หมายถึง ทำเป็นประจำ **ตอนที่ 3 ข้อคำถามความยึดมั่นผูกพันกับการเป็นพ่อแม่** จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ คือ 1) การให้ความรักและความไวในการตอบสนอง 10 ข้อ 2) การให้อิสระในการปกครองตนเอง 10 ข้อ และ 3) การเรียนรู้ร่วมกับลูกอย่างกระตือรือร้น 10 ข้อ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่าของลิเคิร์ท 4 ระดับ คือ ระดับ 1 หมายถึง ไม่เคยทำ ระดับ 2 หมายถึง ทำตามบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ ระดับ 3 หมายถึง ทำเพราะเห็นคุณค่าและความสำคัญ และระดับ 4 หมายถึง ทำเต็มที่แบบทุ่มเทแรงกายแรงใจ หรือทำเป็นชีวิตจิตใจ **และตอนที่ 4 ข้อคำถามศักยภาพความเป็นพ่อแม่** จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 6 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ คือ 1) การดูแลขั้นพื้นฐาน 5 ข้อ 2) การดูแลด้านความปลอดภัย 5 ข้อ 3) การให้ความอบอุ่น 5 ข้อ 4) การส่งเสริมการเรียนรู้ 5 ข้อ 5) การให้คำแนะนำและเป็นแบบอย่างที่ดี 5 ข้อ และ 6) การให้ความมั่นคงทางจิตใจ 5 ข้อ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่าของลิเคิร์ท 4 ระดับ คือ ระดับ 1 หมายถึง ไม่เคยทำ ระดับ 2 หมายถึง ทำแต่ไม่รู้ว่าสิ่งที่ทำถูกหรือผิด ระดับ 3 หมายถึง รู้วิธีหรือหลักการ แต่ก็ยังทำผิดบ้าง และระดับ 4 หมายถึง ทำถูกต้องตามวิธีหรือหลักการ

ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์การทำงานหรือการวิจัยด้านพ่อแม่และครอบครัว อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 ท่าน พบว่าตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่มีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.57 ถึง 1.00 แสดงว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนี IOC มากกว่า 0.5 จึงถือว่าข้อคำถามทุกข้อสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) สำหรับตรวจสอบความเที่ยง (reliability) โดยนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับตัวอย่างพ่อแม่ที่ไม่ใช่ตัวอย่างจริง จำนวน 306 คน ผลการตรวจสอบความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า ค่าความเที่ยงของตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ด้านความยึดมั่นผูกพันกับการเป็นพ่อแม่ และด้านศักยภาพความเป็นพ่อแม่ มีค่าเท่ากับ 0.901 0.964 และ 0.958 ตามลำดับ แสดงว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงสูงมาก เหมาะสำหรับนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวอย่างจริง

สำหรับการตรวจสอบคุณสมบัติทางจิตมิติของตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่มีรายละเอียดดังนี้ 1) **ความตรงตามเนื้อหา (content validity)** พิจารณาจากค่าดัชนี IOC ที่ได้จากการพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นของผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน 2) **ความเป็นปรนัย (objectivity)** พิจารณาจากความเป็นปรนัยของตัวบ่งชี้ในด้านภาษาที่ใช้ เกณฑ์การตรวจให้

คะแนน และเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพ่อแม่และครอบครัว จำนวน 5 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบ 3) **ความเป็นไปได้ (feasibility)** ของตัวบ่งชี้ พิจารณาจากร้อยละของ ข้อมูลสูญหาย (missing data) เพื่อศึกษาว่าตัวบ่งชี้ใดมีข้อมูลสูญหายน้อยแสดงว่าตัวบ่งชี้ที่มีความเป็นไปได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มาก 4) **ความยาก (difficulty)** พิจารณาจากค่าพารามิเตอร์ threshold ของแต่ละรายการคำตอบ (β) ที่ได้จากวิเคราะห์ด้วย Graded-Response Model (GRM) 5) **อำนาจจำแนก (discrimination)** พิจารณาจากค่าพารามิเตอร์ความชันร่วม (α) ที่ได้จาก วิเคราะห์ด้วย Graded-Response Model (GRM) 6) **การทำหน้าที่ต่างกันของข้อคำถาม (differential item functioning: DIF)** พิจารณาจากค่าดัชนีการทำหน้าที่ต่างกันของข้อคำถาม (β^*) ที่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 7) **ความเที่ยง (reliability)** พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เพื่อศึกษาความเที่ยงแบบความ สอดคล้องภายใน (internal consistency) ของตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่ และพิจารณาค่าความเที่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่ในแต่ละองค์ประกอบ (construct reliability) รวมทั้งค่าความเที่ยง ที่ได้จากการวิเคราะห์ Graded-Response Model 8) **ความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity)** พิจารณาจาก 2 วิธีคือ 8.1) ผลที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง 8.2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนคุณภาพความเป็นพ่อแม่ ระหว่างกลุ่มพ่อแม่ที่รู้จัก (known groups) การคัดเลือกพ่อแม่กลุ่มรู้จักให้ครูประจำชั้นเป็นผู้คัดเลือกกลุ่มละ 40 คน ในแต่ละกลุ่ม จะแบ่งเป็นพ่อแม่ของนักเรียนระดับประถมศึกษา 20 คน และพ่อแม่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 20 คน รวมทั้งหมด 80 คน เกณฑ์ การจำแนกพ่อแม่ที่มีคุณภาพต่ำและสูงมีดังนี้ **พ่อแม่ที่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่สูง** คือ พ่อแม่ที่มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูลูกอย่าง ใกล้ชิด มีความใส่ใจการกับเลี้ยงดูหรือดูแลลูก รวมทั้งมีความรู้และทักษะที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูลูก ส่วน**พ่อแม่ที่มีคุณภาพความเป็น พ่อแม่ต่ำ** คือ พ่อแม่ที่มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูลูกน้อยมาก เลี้ยงดูลูกแบบปล่อยปละละเลย รวมทั้งไม่มีความรู้และทักษะที่ถูกต้องใน การเลี้ยงดูลูก

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวิจัยเป็นการ วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบลักษณะข้อมูลเบื้องต้น ประกอบด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด ค่า ความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล เพื่อศึกษาลักษณะการแจกแจงของตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่

ผู้วิจัยตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่ตามตัวแปรภูมิหลังของพ่อแม่ 3 ตัวแปรคือ สถานภาพการเป็นพ่อแม่ ระดับชั้นเรียนของลูก และเศรษฐกิจของครอบครัว โดยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุด้วย โปรแกรม LISREL

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่และการสำรวจคุณภาพความเป็นพ่อแม่ในสังคมไทยจากตัว บ่งชี้รวมที่พัฒนาขึ้น

การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมมีวิธีการแตกต่างกันตามขั้นตอนการพัฒนาตัวบ่งชี้รวม ตั้งแต่ขั้นตอนการแทนค่าข้อมูลสูญหาย การ กำหนดน้ำหนักตัวบ่งชี้ และการรวมค่าตัวบ่งชี้ ทำให้มีโมเดลในการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่หลายโมเดล จึง จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ความไม่แน่นอน (uncertainty analysis) และความไว (sensitivity analysis) ของตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็น พ่อแม่เพื่อให้ได้โมเดลที่เหมาะสมที่สุดในการพัฒนาตัวบ่งชี้รวม การวิจัยครั้งนี้ใช้การแทนค่าข้อมูลสูญหาย 2 วิธี คือ 1) การแทน ด้วยค่าเฉลี่ย (mean) และ 2) การแทนด้วยค่ามัธยฐาน (median) การกำหนดน้ำหนักตัวบ่งชี้ใช้ 2 วิธี คือ 1) การกำหนดให้ตัวบ่งชี้ ย่อยมีค่าน้ำหนักเท่ากันทุกตัว และ 2) การกำหนดน้ำหนักตัวบ่งชี้ย่อยโดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงยืนยัน และการรวมค่าตัวบ่งชี้ (aggregation) ใช้ 2 วิธี คือ 1) โมเดลผลบวก (additive model) และ 2) โมเดลผลคูณ (multiplicative model) หลังจากวิเคราะห์ความไม่แน่นอนและความไวของตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่แล้ว ผู้วิจัยคัดเลือก โมเดลที่เหมาะสมที่สุดในการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่ ทำให้ได้ตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่ 4 ตัวคือ ตัวบ่งชี้

รวมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ตัวบ่งชี้รวมความยึดมั่นผูกพันกับการเป็นพ่อแม่ ตัวบ่งชี้รวมศักยภาพความเป็นพ่อแม่ และตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่ สำหรับการกำหนดเกณฑ์การประเมินตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่ ผู้วิจัยใช้ 2 วิธี คือ เกณฑ์ที่ได้จากคะแนนปกติวิสัย (norm) โดยแปลงค่าตัวบ่งชี้ให้อยู่ในรูปเปอร์เซ็นต์ไทล์ (percentile) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติวิสัยระดับชาติ (national norm) ของพ่อแม่ทั่วประเทศ ส่วนอีกวิธีหนึ่งคือการกำหนดเกณฑ์ด้วยวิธีกลุ่มรู้จัก (known groups) โดยพิจารณาจากคะแนนสูงสุดของกลุ่มพ่อแม่ที่มีคุณภาพต่ำ และคะแนนต่ำสุดของกลุ่มพ่อแม่ที่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่สูง ผลที่ได้จะแบ่งพ่อแม่ออกเป็น 3 ระดับคุณภาพคือ ต่ำ ปานกลาง และสูง เมื่อได้ตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่แล้ว ผู้วิจัยสำรวจคุณภาพความเป็นพ่อแม่ในสังคมไทยตามตัวบ่งชี้รวมที่พัฒนาขึ้นโดยเปรียบเทียบคุณภาพความเป็นพ่อแม่ตามตัวแปรภูมิหลังที่แตกต่างกัน ได้แก่ สถานภาพการเป็นพ่อแม่ ระดับชั้นเรียนของลูก และเศรษฐกิจของครอบครัว โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรพหุนามสามทาง (3-way MANOVA)

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่

ผู้วิจัยนำคะแนนตัวบ่งชี้รวมที่ได้จากระยะที่ 2 มาแปลงให้เป็นค่าปกติ (normalization) เพื่อสร้างเป็นดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่ที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 โดยนำค่าตัวบ่งชี้รวมที่คำนวณได้ของแต่ละคน (value) ลบด้วยค่าต่ำสุด และหารด้วยพิสัยของตัวบ่งชี้รวม ผลจากการคำนวณตามสูตรดังกล่าว จะทำให้ดัชนีมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 และเมื่อได้ดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่แล้วผู้วิจัยจึงนำดัชนีดังกล่าวไปสำรวจคุณภาพความเป็นพ่อแม่ในสังคมไทยเพื่อศึกษาว่าพ่อแม่ในสังคมไทยมีดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่อยู่ในระดับใด

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่จากการสังเคราะห์เอกสารพบว่า ตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ มี 3 ตัวบ่งชี้คือ การมีส่วนร่วมที่บ้าน การมีส่วนร่วมที่โรงเรียน และการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน องค์ประกอบที่ 2 ความยึดมั่นผูกพันกับการเป็นพ่อแม่ มี 3 ตัวบ่งชี้คือ การให้ความรักและความไวในการตอบสนอง การให้อิสระในการปกครองตนเอง และการเรียนรู้ร่วมกับลูกอย่างกระตือรือร้น องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพความเป็นพ่อแม่ มี 6 ตัวบ่งชี้คือ การดูแลขั้นพื้นฐาน การดูแลด้านความปลอดภัย การให้ความอบอุ่น การส่งเสริมการเรียนรู้ การให้คำแนะนำ และเป็นแบบอย่างที่ดี และการให้ความมั่นคงทางจิตใจ

2. ผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางจิตมิติของตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่พบว่ามี **ความตรงตามเนื้อหา** (ค่าดัชนี IOC ระหว่าง 0.57-1.00) **มีความเป็นปรนัย**ทั้งด้านภาษาที่ใช้ การตรวจให้คะแนน และเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน **มีความเป็นไปได้**ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จริง พิจารณาจากร้อยละของข้อมูลสูญหายของตัวบ่งชี้มีเพียงร้อยละ 1.70 - 9.83 เมื่อพิจารณา **ค่าความยาก**พบว่าพ่อแม่ที่มีคุณลักษณะ (θ) ความเป็นพ่อแม่สูงมีโอกาสเลือกตอบรายการคำตอบระดับ 4 มากกว่ารายการคำตอบระดับ 1, 2 และ 3 โดยค่าพารามิเตอร์ threshold ของแต่ละรายการคำตอบ (β) มีค่าสูงขึ้นตามระดับของรายการคำตอบที่สูงขึ้น ส่วน **ค่าอำนาจจำแนก**พบว่าตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่สามารถจำแนกพ่อแม่ที่มีระดับคุณภาพความเป็นพ่อแม่แตกต่างกันออกจากกันได้โดยมีค่าพารามิเตอร์ความชันร่วม (α) ของแต่ละข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.48 ถึง 2.55 ผลการตรวจสอบการทำหน้าที่ต่างกันของ **ข้อคำถาม**ที่ใช้วัดตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่พบว่ามีค่าดัชนีการทำหน้าที่ต่างกันของข้อคำถาม (β^*) อยู่ระหว่าง -0.142 ถึง 0.099 โดยพบการทำหน้าที่ต่างกันของข้อคำถามมากที่สุดในกลุ่มพ่อแม่ที่มีระดับชั้นเรียนของลูกต่างกัน (53 ข้อ) รองลงมาคือในกลุ่มพ่อแม่ที่มีเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน (38 ข้อ) และในกลุ่มพ่อแม่ที่มีสถานภาพการเป็นพ่อแม่ต่างกัน (19 ข้อ) ตามลำดับ สำหรับ **ความเที่ยง**พบว่าตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่มีค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ระหว่าง 0.752 ถึง 0.905 ความเที่ยงจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (construct reliability) มีค่าระหว่าง 0.402 ถึง 0.811 และความเที่ยงจากการวิเคราะห์ Graded-Response Model มีค่าระหว่าง 0.726 ถึง 0.902 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์

องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองพบว่าโมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 34.343$, $df = 24$, $p = 0.079$, $GFI = 0.998$, $AGFI = 0.994$, $RMR = 0.002$, $RMSEA = 0.011$) สำหรับผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการวัดคุณลักษณะที่ต่างกัน โดยใช้วิธีเดียวกัน (Heterotrait-Monotrait: HTMM) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.438 ถึง 0.812 แสดงว่าตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่มีความตรงเชิงจำแนก นอกจากนี้ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคกลุ่มรู้จัก (known groups) ด้วยวิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนคุณภาพความเป็นพ่อแม่ระหว่างกลุ่มพ่อแม่ที่รู้จักพบว่าตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่สามารถจำแนกพ่อแม่กลุ่มรู้จักที่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่สูงและต่ำออกจากกันได้

3. ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่ตามสถานภาพการเป็นพ่อแม่ ระดับชั้นเรียนของลูก และเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่าโมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่มีรูปแบบโมเดลและค่าพารามิเตอร์สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรสังเกตได้บนตัวแปรแฝงภายใน (Λ_Y) ไม่แปรเปลี่ยนระหว่างสถานภาพการเป็นพ่อแม่และเศรษฐกิจของครอบครัว แต่เมื่อพิจารณาตามตัวแปรระดับชั้นเรียนของลูกพบว่าโมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่มีรูปแบบโมเดลไม่แปรเปลี่ยน แต่มีค่าพารามิเตอร์สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรสังเกตได้บนตัวแปรแฝงภายใน (Λ_Y) แปรเปลี่ยนระหว่างระดับชั้นเรียนของลูก

4. ผลการวิเคราะห์ความไม่แน่นอนและความไวของตัวบ่งชี้รวมพบว่าโมเดลที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคือ การแทนค่าข้อมูลสูญหายด้วยค่าเฉลี่ย การกำหนดค่าน้ำหนักตัวบ่งชี้ย่อยโดยใช้ค่าน้ำหนักที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการรวมคะแนนตัวบ่งชี้รวมด้วยโมเดลผลบวก ตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่ที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนปกติวิสัยที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ของคะแนนสเกลองค์ประกอบของตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่ เท่ากับ 8.12 คะแนน และเมื่อจัดกลุ่มคะแนนตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่ตามเกณฑ์กลุ่มรู้จักพบว่า พ่อแม่ที่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่ต่ำมีคะแนนตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่สูงสุดเท่ากับ 6.02 คะแนน ส่วนพ่อแม่ที่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่สูงมีคะแนนตัวบ่งชี้รวมคุณภาพความเป็นพ่อแม่ต่ำสุดเท่ากับ 8.79

5. ผลการสำรวจคุณภาพความเป็นพ่อแม่ในสังคมไทยพบว่าพ่อแม่ที่มีสถานภาพการเป็นพ่อแม่ ระดับชั้นเรียนของลูก และเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีคุณภาพความเป็นพ่อแม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแม่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่สูงกว่าพ่อ พ่อแม่ที่มีเศรษฐกิจของครอบครัวสูงมีคุณภาพความเป็นพ่อแม่สูงกว่าพ่อแม่ที่มีเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ และพ่อแม่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาคุณภาพความเป็นพ่อแม่สูงกว่าพ่อแม่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

6. ผลการพัฒนาดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่ที่มีค่าระหว่าง 0-1 พบว่าในภาพรวมพ่อแม่มีค่าดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่เฉลี่ยเท่ากับ 0.70 เมื่อจำแนกช่วงค่าดัชนีตามระดับคุณภาพพบว่าพ่อแม่ที่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่ต่ำมีค่าดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่ น้อยกว่า 0.40 พ่อแม่ที่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่ปานกลางมีค่าดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่อยู่ระหว่าง 0.40-0.83 ส่วนพ่อแม่ที่มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่สูงมีค่าดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่มากกว่า 0.83 ขึ้นไป ดัชนีน้อยกว่า 0.40 หมายถึง พ่อแม่ที่มีความรู้ในการเลี้ยงดูลูกและมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกอยู่บ้าง แต่มีความยึดมั่นผูกพันไม่ค่อยสูง ส่วนดัชนีระหว่าง 0.40-0.83 หมายถึง พ่อแม่ที่มีความรู้ในการเลี้ยงดูลูกพอสมควร และมีความยึดมั่นผูกพันและการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูก แต่ยังไม่ได้ทำแบบทุ่มเทเต็มที่ และดัชนีมากกว่า 0.83 หมายถึง พ่อแม่ที่มีความรู้ที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูลูก และมีความยึดมั่นผูกพันและการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูลูกแบบทุ่มเทเป็นชีวิตจิตใจ

อภิปรายผล

การวิจัยนี้ทำให้ได้ตัวบ่งชี้และเครื่องมือวัดคุณภาพความเป็นพ่อแม่ที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับการนำไปใช้วัดคุณภาพความเป็นพ่อแม่ในสังคมไทย พ่อแม่สามารถนำไปใช้ในการประเมินตนเองได้ว่าตนเองมีคุณภาพความเป็นพ่อแม่มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้เห็นว่าพ่อแม่มีศักยภาพเด่นหรือด้อยในเรื่องใด สำหรับครูสามารถนำไปใช้ประเมินคุณภาพความเป็นพ่อแม่ของนักเรียนแต่ละคน เพื่อให้ทราบว่าพ่อแม่ของนักเรียนแต่ละคนมีคุณภาพความเป็นพ่อแม่อยู่ในระดับใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการจัดการเรียนรู้ให้

เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน รวมทั้งทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับระดับคุณภาพความเป็นพ่อแม่ในสังคมไทย เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้พัฒนาพ่อแม่ให้มีคุณภาพความเป็นพ่อแม่มากขึ้น ซึ่งจะช่วยส่งผลให้เด็กไทยมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่แสดงให้เห็นว่าโมเดลตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์จึงมีความเหมาะสมที่พ่อแม่ ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาจะนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพความเป็นพ่อแม่เพื่อที่จะพัฒนาพ่อแม่ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
2. จากเกณฑ์การประเมินคุณภาพความเป็นพ่อแม่โดยใช้คะแนนปกติวิสัยพบว่าเมื่อพ่อแม่มีภูมิหลังที่แตกต่างกันจะมีคะแนนปกติวิสัยแตกต่างกัน ดังนั้นพ่อแม่ ครู หรือผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการประเมินคุณภาพความเป็นพ่อแม่จากคะแนนปกติวิสัยควรใช้คะแนนปกติวิสัยที่จำแนกตามตัวแปรภูมิหลังของพ่อแม่ เช่น สถานภาพการเป็นพ่อแม่ ระดับชั้นเรียนของลูก หรือเศรษฐกิจของครอบครัว
3. ผลการสำรวจคุณภาพความเป็นพ่อแม่ในสังคมไทยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง คือมีคุณภาพความเป็นพ่อแม่ใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ความยึดมั่นผูกพันกับการเป็นพ่อแม่ และศักยภาพความเป็นพ่อแม่ ในระดับปานกลาง แต่องค์ประกอบด้านความยึดมั่นผูกพันกับการเป็นพ่อแม่จะมีค่าน้อยกว่าองค์ประกอบอื่นอีกสองด้าน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาพ่อแม่ในองค์ประกอบความยึดมั่นผูกพันกับการเป็นพ่อแม่มากกว่าองค์ประกอบอื่น
4. จากการวิเคราะห์ดัชนีคุณภาพความเป็นพ่อแม่พบว่าพ่อแม่ที่มีภูมิหลังต่างกันจะมีคุณภาพความเป็นพ่อแม่แตกต่างกัน โดยพ่อควรได้รับการพัฒนามากกว่าแม่ พ่อแม่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาควรได้รับการพัฒนามากกว่าพ่อแม่ของนักเรียนระดับประถมศึกษา และพ่อแม่ที่มีเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำควรได้รับการพัฒนามากกว่าพ่อแม่ที่มีเศรษฐกิจของครอบครัวสูง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำข้อค้นพบนี้ไปใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อวางแผนแนวทางการพัฒนาคุณภาพความเป็นพ่อแม่ให้เหมาะสมมากที่สุด
5. พ่อแม่ ครู หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สนใจนำเครื่องมือวัดคุณภาพความเป็นพ่อแม่ที่สร้างขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้สามารถนำเครื่องมือนี้ไปใช้วัดคุณภาพความเป็นพ่อแม่เฉพาะในองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้ที่สนใจก็ได้ แต่ควรพึงระวังว่าผลการวัดที่ได้เป็นคุณภาพความเป็นพ่อแม่ในตัวบ่งชี้ที่สนใจเท่านั้น ซึ่งยังไม่ครอบคลุมตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่ทั้งหมด